

Seat No. : _____

XY-125

M. Ed. Sem. II

April-2013

410 C – Methodology of Educational Research : Paper – III

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

વિભાગ-૧

૧. નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બેના ઉત્તર આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં આપો : ૨૦
- (૧) ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિ એટલે શું ? તેનાં સોપાનો જણાવો. ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિમાં વસ્તુનું અંતર્ગત અને બહિર્ગત પરિશીલન શી રીતે થાય છે તે સમજાવો.
- (૨) કારણ તુલનાત્મક પદ્ધતિ એટલે શું ? કયા સંજોગોમાં તે પદ્ધતિ પ્રાયોગિક પદ્ધતિ કરતાં ચડિયાતી છે તે ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
- (૩) પ્રશ્નાવલિ એટલે શું ? પ્રશ્નાવલિ રચનાના સિદ્ધાંતો જણાવો. પ્રશ્નાવલિની મર્યાદાઓ જણાવી તેને દૂર કરવાના ઉપાયો સૂચવો.
૨. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બેના ઉત્તર આપો. પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૧૨૫ શબ્દોમાં લખો : ૧૦
- (૧) વિષયવસ્તુ પૃથક્કરણ પદ્ધતિ એટલે શું ? વિષયવસ્તુ પૃથક્કરણ પદ્ધતિમાં ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો વર્ણવો.
- (૨) કમમાપદંડ અને ઓળખયાદી વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
- (૩) પ્રમાણિત કસોટી એટલે શું ? પ્રમાણિત કસોટીઓનાં લક્ષણો જણાવો.
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત) ૫
- (૧) પ્રાયોગિક સંશોધનની એક વ્યાખ્યા આપો.
- (૨) એથનોગ્રાફિક (નૃવંશશાસ્ત્રીય) પદ્ધતિનું એક ઉદાહરણ આપો.
- (૩) વલણ અને અભિપ્રાય વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
- (૪) વ્યક્તિ અભ્યાસનું એક ઉદાહરણ આપો.
- (૫) સાક્ષ્યપત્ર એટલે શું ?

વિભાગ-૨

૩. નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બેના ઉત્તર આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં આપો : ૨૦
- (૧) સંશોધન સમસ્યાના સ્ત્રોતોની યાદી બનાવો. દરેક સ્ત્રોતો માટે એક-એક સમસ્યાઓ લખો.
- (૨) માહિતીની માવજતના સોપાનો જણાવો. કોઈપણ બે સોપાનોની સમજૂતી આપો.
- (૩) સંશોધન અહેવાલમાં સારણીઓ રજૂ કરતી વખતે કઈ-કઈ બાબતો ધ્યાનમાં લેશો ?
૪. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બેના ઉત્તર આપો. પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૧૨૫ શબ્દોમાં લખો : ૧૦
- (૧) પાઠનોંધ અને સંદર્ભ સૂચિનું મહત્ત્વ શું છે ? બંનેના એક-એક ઉદાહરણ આપો.
- (૨) Note-taking એટલે શું ? તેનો નમૂનો આપો. Note-taking સંશોધકને કઈ રીતે ઉપયોગી છે ?
- (૩) શૈક્ષણિક સંશોધનના કયા-કયા તબક્કે કમ્પ્યુટર ઉપયોગી થશે ? ઉદાહરણની મદદથી સમજાવો.
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત) ૫
- (૧) F-કસોટી કોણે આપી ?
- (૨) પાઠનોંધમાં પૂર્વોક્તનો ઉપયોગ ક્યારે કરશો ?
- (૩) પાઠનોંધ અને સંદર્ભ સૂચિનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.
- (૪) માહિતીનું સંપાદન એટલે શું ?
- (૫) સાર્થકતા કક્ષા એટલે શું ?

Seat No. : _____

XY-125

M. Ed. Sem. II

April-2013

410 C – Methodology of Educational Research : Paper – III

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

SECTION – I

1. Answer any **two** out of three should be in about **750** words : **20**
- (1) What is historical research method ? Mention the steps of it. Explain the internal and external criticism in this method.
 - (2) What is casual comparative method ? Explain with the illustration how this method is superior to the experimental method under specific circumstances.
 - (3) What is questionnaire ? State principles for constructing a questionnaire. State its limitations and suggest remedies for the same.
2. (a) Answer any **two** of the following question is to be asked : **10**
- (1) What is Content Analysis Method ? Describe the careful points of Content Analysis Method.
 - (2) Clarify the difference between Rating Scale & Check-list.
 - (3) What is standardized test ? State the characteristics of standardized test.
- (b) Answer the following questions in short : (All questions are compulsory). **5**
- (1) Give one definition of experimental research.
 - (2) Give one illustration of ethnographical method.
 - (3) Clarify the difference between attitude and opinion.
 - (4) Give one illustration of case study method.
 - (5) What is interview schedule ?

SECTION – II

3. Answer any **two** out of **three** should be in about **750** words : **20**
- (1) Prepare the list of the sources of the research. Write one problem for each source.
 - (2) State the steps of treatment of data. Explain any two steps.
 - (3) Which factors will you keep in mind while presenting tables in research report ?
4. (a) Answer any **two** of the following question is to be asked. **10**
- (1) What is the importance of foot-note and bibliography ? Give one illustration of each one.
 - (2) What is 'Note taking' ? Give its specimen. How 'Note taking' is useful to a researcher ?
 - (3) At which stages computer will be useful in educational research ? Explain it with illustrations.
- (b) Answer the following questions in short. (**All** questions are compulsory) **5**
- (1) Who had given F-test ?
 - (2) When did you use 'OP-Cit' in Foot-note ?
 - (3) Clarify the difference between foot-note and bibliography.
 - (4) What is editing of data ?
 - (5) What is significant level ?
-